

KARTY DIALOGU

INSTRUKCJA

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Projekt "Young Democracy - Siła Mojego Głosu"
finansowany jest ze środków
Ministra Edukacji Narodowej w ramach programu Młodzi Obywatele.

Minister
Edukacji

WSTĘP

Niniejsze materiały powstały w ramach projektu
„Young Democracy – Siła mojego głosu”,
realizowanego przez Fundację EduKABE.

Projekt ma na celu wzmacnianie kompetencji obywatelskich, rozwijanie umiejętności dialogu oraz budowanie postaw opartych na szacunku i współpracy. Warsztaty „Dialogowa Misja” tworzą przestrzeń sprzyjającą otwartości, wymianie poglądów i refleksji nad wartościami ważnymi w życiu społecznym i szkolnym.

Dzięki pracy w małych grupach uczestnicy uczą się:

- ➔ prowadzenia dialogu w oparciu o zasady wzajemnego szacunku,
- ➔ argumentowania i słuchania innych perspektyw,
- ➔ współpracy przy realizacji wspólnej misji.

Pakiet zawiera:

Instrukcję dla uczniów:
z zasadami gry,
etapami pracy w
grupach i wskazówkami
do przygotowania
podsumowania.

**Przykładowy scenariusz
spotkania:**
szczegółowy opis
przebiegu warsztatu, od
wprowadzenia tematu po
prezentację efektów.

Załączniki:
inspiracje tematyczne,
propozycje misji, zasady
dialogowania oraz pomysły
na wyłonienie osoby
prowadzącej.

Warsztaty opierają się na pracy w małych grupach, realizacji wspólnej misji i prowadzeniu rozmów w oparciu o przygotowane pytania. Kluczowe jest przestrzeganie zasad dialogu, otwartość na różnorodne opinie i dążenie do wspólnego zrozumienia tematu.

Życzymy inspirujących rozmów, ciekawych odkryć i satysfakcji z budowania przestrzeni, w której każdy głos ma znaczenie!

INSTRUKCJA GRY

DIALOGOWA MISJA

→ KROK 1: Podział na grupy

Podzielcie się na 3–5 osobowe zespoły.

W każdej grupie wybierzcie 1 osobę prowadzącą

Osoba prowadząca dostaje talię kart i nie pokazuje ich innym.

→ KROK 2: Misja

Każda grupa otrzymuje taką samą misję - poznacie ją na początku spotkania

Misja dotyczy wybranego tematu (np. równość, przyjaźń, wolność)
- to zostanie ustalone na początku spotkania.

→ KROK 3: Dialogowanie

Wasza rozmowa będzie składała się z 3 części:

1. Część otwierająca → każdy losuje 1 pytanie z zielonej talii kart
2. Część podtrzymująca → każdy losuje 2–3 pytania z niebieskiej talii.
3. Część kończąca → każdy losuje 1 pytanie z pomarańczowej talii.

JAK GRAMY?

Zaczynając od jednej osoby, kolejno (zgodnie z ruchem wskazówek zegara) wybieracie numer pytania.

Wyłoniona przez Was osoba prowadząca, która trzyma karty odczytuje Wam pytanie.

Kolejno każdy odpowiada na pytanie zgodnie ze swoim przekonaniem/ perspektywą na dany temat, pamiętając o zasadach dialogowania

(załącznik 3)

Osoba prowadząca robi notatki z rozmowy – zapisz najważniejsze słowa i cytaty.

→ KROK 4: Podsumowanie

Po rozmowie przygotujcie jako grupa wspólny efekt swojej pracy:

- mapa myśli,
- plakat z hasłami,
- krótka lista wypowiedzi.

Użyjcie notatek osoby prowadzącej, nie zmieniajcie ich treści.

Osoba prowadząca również uczestniczy w przygotowaniu wspólnego efektu Waszej pracy.

→ KROK 5: Prezentacja

Każda grupa prezentuje swoje podsumowanie.

PAMIĘTAJCIE:

Nie ma złych odpowiedzi.

Ważny jest dialog i różne punkty widzenia.- pamiętajcie o przestrzeganiu zasad opisanych w **załączniku 3**

Celem jest wykonanie misji i wspólne zrozumienie tematu.

ZAŁĄCZNIK 1

TEMATY DIALOGU (przykłady, inspiracje)

- Demokracja
- Równość
- Przyjaźń
- Bezpieczeństwo w sieci
- Wolność
- Empatia
- Kreatywność
- Zasady klasowe
- Tolerancja
- Ekologia
- Odpowiedzialność
- Marzenia i cele
- Autorytety
- Sprawiedliwość
- Przemoc i agresja
- Kultura i tradycje
- Zaufanie
- Samodzielność
- Zaangażowanie społeczne
- Humor i zabawa

ZAŁĄCZNIK 2

→ MISJE (przykłady i pomysły).

Przedstawiamy przykładowe sformułowania Misji, odnoszące się do kilku tematów z załącznika nr. 1. Możesz się nimi zainspirować, przy opracowywaniu kolejnych misji dotyczących wybranego przez siebie tematu.

Każda z tych misji, może być wykorzystana do niemal każdego (niektóre będą od Ciebie wymagały użycia innego sformułowania), z zaproponowanych w załączniku nr 1 tematów. Poniżej znajdziesz opracowanie 2 tematów, które spełniają powyższy warunek.

→ TEMAT 1: Demokracja

Misja 1: Dowiedźcie się, co osoby w Waszej grupie rozumieją przez demokrację i jakie mają przykłady jej działania w szkole lub w życiu codziennym.

Misja 2: Odkryjcie, jak demokracja przejawia się w szkole, domu i między przyjaciółmi.

Misja 3: Stwórzcie listę 3 najważniejszych cech demokracji i spróbujcie wybrać tę jedną, która jest najważniejsza.

Misja 4: Odkryjcie, jakie aspekty demokracji, są najważniejsze dla Waszej grupy.

Misja 5: Zastanówcie się, czym dla Was jest demokracja i czy może mieć swoje granice.

Misja 6: Spróbujcie odpowiedzieć: w jakich sytuacjach najłatwiej jest przestrzegać zasad demokracji, a kiedy jest to najtrudniejsze?

Misja 7: Opracujcie listę pomysłów: jak można rozwijać demokrację w szkole?

Misja 8: Stwórzcie 3 najważniejsze zasady demokracji, które sprawią, że wszystkim będzie lepiej w grupie.

Misja 9: Zastanówcie się, jak możecie wdrażać zasady demokracji w klasie i poza nią.

Misja 10: Opracujcie pomysły: jak Wasza klasa może zadbać o demokrację w codziennym życiu?

Misja 11: Ustalcie, co oznacza przestrzegać zasad demokracji i podajcie przykłady demokracji w szkole.

Misja 12: Podzielcie się swoimi marzeniami dotyczącymi demokracji i spróbujcie stworzyć 3 wspólne cele, które chcielibyście osiągnąć jako grupa, aby marzenie stało się rzeczywistością.

Misja 13: Zastanówcie się, kto jest dla Was autorytetem demokracji (osoba, postać historyczna, bohater filmu) i dlaczego.

Misja 14: Spróbujcie odpowiedzieć: jak wyglądałaby klasa, gdyby zawsze panowała pełna demokracja?

Misja 15: Opracujcie pomysły: co można zrobić w szkole, żeby wzmacniać postawy demokratyczne i unikać sytuacji, w których ich brakuje.

Misja 16: Porozmawiajcie o tym, które zasady demokracji są dla Waszej społeczności klasowej najważniejsze i dlaczego.

Misja 17: Spróbujcie wyjaśnić, co sprawia, że ludzie dążą do demokracji.

Misja 18: Porozmawiajcie o tym, w jakich sytuacjach czujecie, że demokracja działa i jakie to daje uczucie.

Misja 19: Stwórzcie listę pomysłów: jak Wasza klasa może wspierać rozwój demokracji (w szkole, w mieście, w świecie).

Misja 20: Podzielcie się tym, co budzi w Was wątpliwości w kontekście demokracji.

→ **TEMAT: Zasady klasowe**

Misja 1: Dowiedzcie się, co osoby w Waszej grupie rozumieją przez pojęcie zasady klasowe i jakie mają przykłady ich działania w szkole lub w klasie.

Misja 2: Waszym zadaniem jest odkryć, jak zasady klasowe przejawiają się w szkole, domu i między przyjaciółmi.

Misja 3: Stwórzcie listę 3 najważniejszych zasad klasowych i spróbujcie wybrać tę jedną, która jest najważniejsza.

Misja 4: Odkryjcie, jakie aspekty zasad klasowych (przestrzeganie ich, zapisanie ich, egzekwowanie, itp.), są najważniejsze dla Waszej grupy.

Misja 5: Zastanówcie się, czym dla Was są zasady klasowe i czy mogą mieć swoje granice.

Misja 6: Spróbujcie odpowiedzieć: w jakich sytuacjach najłatwiej jest przestrzegać zasad klasowych, a kiedy jest to najtrudniejsze?

Misja 7: Opracujcie listę pomysłów: jak można doskonalić zasady klasowe w szkole?

Misja 8: Waszym zadaniem jest stworzyć 3 najważniejsze zasady klasowe, które sprawiają, że wszystkim będzie lepiej w grupie.

Misja 9: Zastanówcie się, jak możecie wdrażać zasady klasowe w klasie i poza nią.

Misja 10: Opracujcie pomysły: jak Wasza klasa może zadbać o przestrzeganie zasad klasowych w codziennym życiu szkolnym?

Misja 11: Ustalcie, do czego prowadzi nieprzestrzeganie zasad klasowych i podajcie przykłady.

Misja 12: Podzielcie się swoimi marzeniami dotyczącymi zasad w klasie i spróbujcie stworzyć 3 wspólne cele, które chcielibyście osiągnąć jako grupa, aby marzenie stało się rzeczywistością.

Misja 13: Zastanówcie się, kto jest dla Was autorytetem demokracji (osoba, postać historyczna, bohater filmu) i dlaczego?

Misja 14: Spróbujcie odpowiedzieć: jak wyglądałaby klasa, gdyby każdy, zawsze i wszędzie (na każdej lekcji i przerwie) przestrzegał zasad klasowych?

Misja 15: Opracujcie pomysły: co można zrobić w szkole, żeby ograniczyć przejawy nieprzestrzegania zasad klasowych?

Misja 16: Porozmawiajcie o tym, które zasady klasowe są dla Waszej społeczności najważniejsze i dlaczego.

Misja 17: Spróbujcie wyjaśnić, co sprawia, że ludzie dążą do przestrzegania zasad klasowych.

Misja 18: Porozmawiajcie o tym, w jakich sytuacjach czujecie, że zasady klasowe działają i jakie to daje uczucie.

Misja 19: Stwórzcie listę pomysłów: jak Wasza klasa mogłaby przyczyniać się do wdrażania zasad klasowych.

Misja 20: Podzielcie się tym, co budzi w Was wątpliwości w kontekście zasad klasowych.

→ **TEMAT: Przyjaźń**

Misja: Stwórzcie listę 3 najważniejszych cech dobrego przyjaciela i spróbujcie wybrać tę jedną, która jest najważniejsza.

→ **TEMAT: Bezpieczeństwo w sieci**

Misja: Odkryjcie, jakie zasady bezpieczeństwa online są najważniejsze dla Waszej grupy.

→ **TEMAT: Wolność**

Misja: Zastanówcie się, czym dla Was jest wolność i czy wolność może mieć swoje granice.

→ **TEMAT: Empatia**

Misja: Spróbujcie odpowiedzieć: w jakich sytuacjach najłatwiej okazać empatię, a kiedy jest to najtrudniejsze?

→ **TEMAT: Kreatywność**

Misja: Opracujcie listę pomysłów: jak można rozwijać swoją kreatywność w szkole?

→ **TEMAT: Zasady klasowe**

Misja: Waszym zadaniem jest stworzyć 3 najważniejsze zasady klasowe, które sprawią, że wszystkim będzie lepiej w grupie.

→ **TEMAT: Tolerancja**

Misja: Zastanówcie się, jak możecie być bardziej tolerancyjni wobec innych w klasie i poza nią.

→ **TEMAT: Ekologia**

Misja: Opracujcie pomysły: jak Wasza klasa może zadbać o środowisko w codziennym życiu?

→ **TEMAT: Odpowiedzialność**

Misja: Ustalcie, co znaczy być odpowiedzialnym uczniem i podajcie przykłady odpowiedzialnych zachowań w szkole.

→ **TEMAT: Marzenia i cele**

Misja: Podzielcie się swoimi marzeniami i spróbujcie stworzyć 3 wspólne cele, które chcielibyście osiągnąć jako grupa.

→ **TEMAT: Autorytety**

Misja: Zastanówcie się, kto jest dla Was autorytetem (osoba, postać historyczna, bohater filmu) i dlaczego.

→ **TEMAT: Sprawiedliwość**

Misja: Spróbujcie odpowiedzieć: jak wyglądałaby klasa, gdyby zawsze panowała pełna sprawiedliwość?

→ **TEMAT: Przemoc i agresja**

Misja: Opracujcie pomysły: co można zrobić w szkole, żeby ograniczyć przemoc i agresję?

→ **TEMAT: Kultura i tradycje**

Misja: Porozmawiajcie o tym, które zwyczaje/tradycje są dla Was najważniejsze i dlaczego.

→ **TEMAT: Zaufanie**

Misja: Spróbujcie wyjaśnić, co sprawia, że ludzie sobie ufają i co niszczy zaufanie.

→ **TEMAT: Samodzielność**

Misja: Porozmawiajcie o tym, w jakich sytuacjach czujecie się naprawdę samodzielni i jakie to daje uczucie.

→ **TEMAT: Zaangażowanie społeczne**

Misja: Stwórzcie listę pomysłów: jak Wasza klasa mogłaby pomóc komuś w potrzebie (w szkole, w mieście, w świecie).

→ **TEMAT: Humor i zabawa**

Misja: Podzielcie się, co Was najbardziej rozśmiesza i spróbujcie odpowiedzieć: czy humor może pomagać w trudnych sytuacjach?

ZAŁĄCZNIK 3

→ ZASADY DIALOGOWANIA

- Daj rozmówcy przestrzeń do wypowiedzi. Staraj się zrozumieć, co mówi, zanim odpowiesz.
- Mów w swoim imieniu – dziel się własnymi doświadczeniami, przemyśleniami i uczuciami.
- Szanuj różnorodność opinii – ty masz prawo do własnego punktu widzenia. Inni też.
- To, czym dzielą się uczestnicy, zostaje w grupie. Nie przekazuj dalej informacji bez zgody.
- Poczekaj, aż rozmówca skończy mówić. Daj mu czas na wyrażenie myśli.
- Skup się na rozmowie. Odłóż telefon, nie rozpraszaj się innymi sprawami.
- Zachowaj otwartość na słuchanie i wymianę myśli.
- Używaj języka, który nie rani, lecz buduje zrozumienie. Unikaj sarkazmu, agresji i uogólnień.
- Pozwól sobie na refleksję i nowe spojrzenie.

ZAŁĄCZNIK 4

➔ POMYSŁY NA WYŁONIENIE OSOBY PROWADZĄCEJ.

Propozycja pierwsza:

1. Potnij i umieść w pojemniku.
2. Pojemnik z pomysłami na wyłonienie osoby prowadzącej, otrzymuje każdy zespół. Jeśli, wylosowana kartka nie wyłania osoby prowadzącej - grupy losują dalej.

zagrajcie w papier -kamień - nożyce, do pierwszej wygranej	osoba, która jest najwyższa	osoba, która urodziła się wiosną	osoba, która ma najciemniejszy kolor oczu	osoba, której imię ma najwięcej liter
osoba, która ma najdłuższe włosy	osoba, która ma gładkie skarpetki	osoba, która urodziła się jesienią	osoba, która ma najjaśniejszą koszulkę	osoba, która siedzi najbliżej okna
osoba, która urodziła się najwcześniej	osoba, która dziś obudziła się najwcześniej	osoba, która urodziła się latem	osoba, która ma najdziwniejszą rzecz w plecaku / kieszeni	osoba, która ma imię zaczynające się na literę A
osoba, która urodziła się najpóźniej	osoba, której twarz skierowana jest w stronę tablicy	osoba, która jadąc dziś na spotkanie, słuchała muzyki	osoba która przeczytała w tym roku najwięcej książek	osoba, która zna najwięcej języków obcych (nawet podstawy)
osoba, która ma najkrótsze włosy	osoba, która urodziła się zimą	osoba, która ma najjaśniejszy kolor oczu	osoba, która zasnęła wczoraj najwcześniej	osoba, która ma dziś najwięcej kolorów na ubraniu

Propozycja druga:

1. Przyjmijcie kandydatury od wszystkich osób, które chcą być prowadzącymi.
2. Przeprowadźcie głosowanie w grupie, oddając głos na wybraną przez Was osobę - dzięki temu od początku doświadczycie procesu demokratycznego wyboru, zamiast przypadkowego i losowego wyłaniania osoby lidarskiej.

PRZYKŁADOWY SCENARIUSZ SPOTKANIA:

DIALOGOWA MISJA

→ CEL OGÓLNY:

- tworzenie włączającej przestrzeni, sprzyjającej dialogowi
- pogłębianie refleksji nad ważnymi wartościami i tematami społecznymi

→ ETAP 1: Wprowadzenie (10 min)

1. Przedstaw temat dialogu (np. „Równość”, „Bezpieczeństwo w sieci” - więcej pomysłów znajdziesz w załączniku numer 1).
2. Następnie zweryfikuj dotychczasową wiedzę osób uczestniczących w danym temacie. Możesz użyć kilku pytań z kategorii pytań otwierających rozmowę (np. Czy już kiedyś słyszałeś/łaś o tym temacie? Kiedy? Od kogo? Co już wiesz na ten temat? Co przychodzi Ci do głowy, kiedy słyszysz ten temat? Jakie są Twoje pierwsze skojarzenia?)
3. Jeśli zauważysz, że grupa wymaga krótkiego wprowadzenia - możesz przedstawić im wyjaśnienie trudniejszych pojęć, wykorzystując słownik lub Wikipedię.

→ ETAP 2: Podział na grupy (5 min)

1. Poproś, aby uczestnicy stworzyli 3-5 osobowe zespoły.
2. Możesz wskazać osobę prowadzącą lub wyłonić ją za pomocą losowania. Możesz do tego użyć kości do gry, patyczków o różnej długości, karteczek lub np. zdecydować, że w każdej grupie rozpoczyna osoba z najdłuższymi włosami ...)
3. Rozdaj talię kart na każdą grupę (pytania otwierające, podtrzymujące i kończące rozmowę). talię kart przekaz osobie, która w grupie jest osobą prowadzącą. Tylko ona ma do nich wgląd.
4. Po wyłonieniu zespołów i osoby prowadzącej, przydziel osobom uczestniczącym jedną misję (misja jest taka sama dla wszystkich i dotyczy tematu spotkania - patrz załącznik 2).

PRZYKŁADOWY SCENARIUSZ SPOTKANIA:

ETAP 3 – Rozmowa w grupach (20 min)

- ➔ 1. Rozgrywka podzielona jest na trzy części - otwierającą, podtrzymującą i kończącą. W zależności od ilości czasu, którym dysponujesz i wielkości grup, zdecyduj ile pytań zostanie zadanych przez uczestników w każdej części.
- ➔ 2. Uczestnik grupy (idąc zgodnie z ruchem wskazówek zegara) wybiera numer pytania, a osoba prowadząca je odczytuje. Następnie, grupa osób uczestniczących prowadzi dialog w odpowiedzi na dane pytanie. W tym czasie osoba prowadząca notuje główne wątki rozmowy, starając się używać cytatów, a nie własnej interpretacji słów rozmówcy.
- 3. **Ważne:** spisane wątki rozmowy, mają pozwolić ukazać różnorodność głosów w danym temacie.
- 4. W części otwierającej, każdy uczestnik losuje jedno pytanie z talii Pytań Otwierających Rozmowę (talia żółta), w części podtrzymującej każdy uczestnik może wylosować dwa-trzy pytania (w zależności od liczności grupy) z talii Pytań Podtrzymujących Rozmowę (talia różowa), natomiast w części kończącej, uczestnik zadaje jedno pytanie z talii Pytań Kończących Rozmowę (talia niebieska).

➔ ETAP 4 – Opracowanie efektu (10 min)

- 1. Ostatnim etapem rozgrywki jest wspólne przygotowanie podsumowania dialogu. Grupa decyduje z jakiej formy podsumowania chce skorzystać (poniżej podajemy przykładowe formy):
 - Mapa myśli
 - Plakat z hasłami
 - Krótką listą wypowiedzi, które pojawiły się podczas dialogu
- 2. Forma jest dowolna – ważne, aby była czytelna i związana z misją.
- 3. Do podsumowania wykorzystują notatki osoby prowadzącej - pamiętając, aby nie zmieniać ich pierwotnej treści. Osoba prowadząca, również bierze udział w przygotowaniu podsumowania.

PRZYKŁADOWY SCENARIUSZ SPOTKANIA:

ETAP 5 – Prezentacja i podsumowanie (10–15 min)

1. Grupy kolejno przedstawiają swoje efekty.
2. Na koniec sugerujemy zadanie kilku pytań, które będą podsumowaniem całości np.: „Czego się dziś dowiedzieliście?”, „Co Was zaskoczyło?”, „Czy zmieniliście zdanie na jakiś temat?”, „Czy ta rozmowa pomogła Ci lepiej zrozumieć Siebie lub innych?”

Możesz też, wskazać numer pytania z kategorii pytań kończących rozmowę.

INFORMACJE DODATKOWE:

- Karty można wydrukować na kolorowym papierze – każdy kolor to inny temat.
- Misje można zmieniać lub upraszczać, zależnie od wieku i poziomu grupy.
- Warto przygotować dodatkowe puste karty, aby uczniowie sami mogli wymyślać misje.

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Projekt "Young Democracy - Siła Mojego Głosu"
finansowany jest ze środków
Ministra Edukacji Narodowej w ramach programu Młodzi Obywatele.

Minister
Edukacji